Інструктивно-методичний лист

Вклонімося незабутньому березню!

(до 70-річчя визволення Деражнянщини від німецько-фашистських загарбників)

Встають у пам'яті, у слові,
Встають у клекоті броні,
Встають у битвах, у заграві
Ті незабутні грізні дні.

Чим далі в історію відходять грізні роки війни, тим глибше і повніше розкривається героїко-трагедійна пора в житті українського народу, який пережив жахливу сторінку в своєму багатостраждальному житті, вів непримиренну боротьбу за своє визволення, вніс вагомий вклад у спільну перемогу народів над фашизмом.

Фашистські ідеологи планували взагалі знищити українську націю як таку: її духовність, освіту, пісню, мову. Але нескорена та волелюбна Україна, яка не вперше зіткнулася з гнітом, піднялася на боротьбу.

В Деражнянському районі протягом окупації було розстріляно 3810 чоловік мирного населення (євреїв, чоловіків, жінок та дітей), на каторжні роботи в Румунію і Німеччину відправили 135 чоловік.

Коли 11 липня 1941 року 1941 року німецько-фашистські загарбники вдерлися на Деражнянську землю, всі чоловіки здатні носити зброю пішли захищати соціалістичну Вітчизну. Близько трьох років грабували фашисти людей, вивезли 2250 коней , 1542 корів, 1560 свиней, 3750 овець, забирали хліб.

Та Деражнянці не корилися ворогові, боролися з ним: у підпіллі, партизанських загонах.

Гітлерівці влаштовували облави на молодь. Голод, побої і знущання довелося зазнати юнакам і дівчатам, яких вивезли на фашистську каторгу. Радянські патріоти чинили опір окупантам: відмовлялися працювати у так з ванних общинних господарствах, створених гітлерівцями, ховали зерно, корів.

Свято шанують Деражнянці пам'ять про тих, хто віддав життя в борні з німецько-фашистськими загарбниками, вічно згадуватимуть із вдячністю воїнів 18-ї армії 1-го Українського фронту, що 25 березня 1944 року визволили Деражнянщину від гітлерівців.

Під час визволення Деражнянського району загинуло 713 бійців і командирів червоної армії, 118 із них поховані у братській могилі в с.Стара Гута, 37 у м. Деражні, 185 – у Вовковинцях, 80 – у с.Нижнє.

Майже 8 тис. деражнянців воювали на різних фронтах, понад 4 тис. із них не повернулися до рідних домівок. У 35 селах району встановлено меморіальні пам'ятники й обеліски, на мармурових і бронзових плитах яких золотими літерами вписано 4186 прізвищ полеглих земляків.

В березні 2014 року Деражнянський народ відзначатиме 70-у річницю визволення Деражнянщини від німецько-фашистських загарбників.

Вшановуючи ювілейну березневу дату, бібліотеки району повинні взяти активну участь у підготовці та проведенні Тижнів та Вахт пам'яті, свят сіл і вулиць, фестивалів солдатської пісні, місячника впорядкування пам'ятників та пам'ятних знаків, обласній заочній молодіжній читацькій конференції «З тобою краю мій Подільський, іду дорогами війни»

На відзначення пам'ятної річниці пропонуємо бібліотекам району організувати цикл книжкових виставок "Віхи незабутнього березня".

Орієнтовні назви виставок:

- «Солдати Перемоги»;
- «Гортаючи сторінки минулого»;
- «Крізь дим, і біль, і біди»;
- «Наша слава і наша пам'ять»;
- «Дорогами Великої Вітчизняної»;
- «Немеркнуче світло великого Подвигу»;
- «Між життям і безсмертям мости»;
- «У граніті, бронзі, у серцях»;
- «Уклін живим – загиблим шана»;
- «Ріка нашої пам'яті»;
- «Україна в полум'ї війни»;
- «Сповідь солдатських сердець»;
- «Пам'ять про подвиг безсмертний солдата народ пронесе крізь віки».

На протязі року пропонуємо сільським бібліотекарям провести бібліографічні огляди, перегляди літератури, інформаційні години «Їм вклоняється світ», «Вічний вогонь людської пам'яті», «Ніщо не забуто, ніхто не забутий», «Не меркне пам'ять про героїв», «Стоїть обеліск і на нім імена, які викарбувала навіки війна», «В боях за Деражнянщину», «Спогади: важкі, болючі, дорогі».

Спільно із школами радимо провести в бібліотеках вечори пам'яті на тему: «Дорогами Великої Вітчизняної», також рекомендуємо: літературно-драматичний вечір «Війна і перемога: біль і пам'ять», літературний вечір «Вклонімося незабутньому березню», вечір поезії «Вірші полум'яних років», вечір-спогад «Війна красивою не буває», вечір вшанування ветеранів Великої Вітчизняної війни «Життя – подвиг», урок мужності «Слава героям!», урок історичної правди «Час і доля», день пам'яті «Шляхи мужності і слави», день скорботи «Їх подвиг житиме в пам'яті народу», усні журнали «Деражнянщина у Великій Вітчизняній війні», «Є такий святий обов'язок - захищати Батьківщину», засідання літературно-мистецьких віталень, клубів за інтересами, читацькі конференції.

Інформація про нові надходження до бібліотек, а також про проведення масових заходів має бути подана у місцеву пресу.

У ході підготовки святкових акцій бажано поновити альбоми, папки-досьє: «Вони визволяли наше місто (село)», «Герої – наші земляки».

Привернути увагу до конкретних творів військово-краєзнавчої тематики допоможуть виставки однієї книги, презентації книг про Деражнянщину в роки війни, презентації художніх творів.

Для організації книжкових виставок, переглядів літератури, Днів інформації радимо використати бібліографічний список літератури.

Деражнянщина в роки Великої Вітчизняної війни (1941-1945 р.р.)

1.Україна. верховна Рада.про проголошення 2010 року в Україні Роком ветеранів Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років:пост.від 5 берез.2010 р.№1948-VI /праця і зарплата.-2010.-7 квіт.-с.6

2. Україна. Президент. Про додаткові заходи щодо відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років:указ від 23 берез.2010 р.№403//Уряд.кур'єр. – 2010.-27 берез.-с.5.

3. поховання періоду Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.на території Деражнянського району Хмельницької області (каталог-довідник).-Хмельницький, 2009.-26 с.

4. Проскурівсько-Чернівецька операція – видатна подія Другої світової війни: збірник документів і матеріалів /Упоряд. М.П.Вавринчук, О.М.Завальнюк, П.Я.Слободянюк.- Хмельницькьй, 2009.-385 с.- В тексті згадуються населені пункти Деражнянського р-ну на с.208-217.

5. Горбатюк В.І.Місцеве самоврядування Хмельниччини:нариси історії місцевих громад Деражнянського району /В.І.Горбатюк, П.Я. Слободянюк.-Хмельницький: Поділля, 2003.-768 с.

6. Книга памяті України. Хмельницька область: історико-меморіальне багатотомне видання: в 10 т. Т.3Деражнянський, Дунаєвецький р-ни.-Хмельницький: Поділля 1996.-720 с.:іл..

8.Історія міст і сіл УРСР. Хмельницька область.-К.,1971.-706 с.-В тексті про Деражню в 1941-1945 р.р. на с.205-206.

9. Васильківський М.А.Деражнянський район. Пам'ять не померкне. Поіменний список загиблих цивільних громадян – жертв фашизму//Книга Скорботи України . Хмельницька область:т.1.-Хмельницький, 2003.-с.214-308.

10. Кохановський О.Б.Фортифікаційні споруди Другої Світової війни; Памятники, пам'ятні знаки, братські могили та одиночні поховання//Кохановський О.Б., Єсюнін С.М.Історичні пам'ятки Деражнянщини: наук.-краєзн. вид. –Хемельницький, 2009-с.40,43-44.

11.Лаврова О.Спогади про Велику Вітчизняну війну, яка торкнулася своїм чорним крилом мого села і моєї сім'ї //Вісн.Деражнянщини.-2010.-26 берез.

12. Тарахтій С.Визволителі Деражні: (з історії бойового шляху 316-їдвічі червонопрапорної стрілецької дивізії) //Життя міста.- 2010.-25 берез.

13.Гелемей А. пережиті роки назавжди у серці моєму //Життя міста.-2010.-25 берез.

14.Б'ялковський Б. Так йшло визволення //Вісн.Деражнянщини.-2007.-8трав.

Підготувала: Провідний методист ЦРБ Попелінова С.П.